

Kwetsbare jeugd verdient beter!

**Visie van Partners voor Jeugd op het
“Toekomstscenario kind- en gezinsbescherming”**

Vastgesteld door: Raad van Bestuur Partners voor Jeugd d.d. 11 mei 2021
Auteurs: Pim van Uchelen & Ingrid ten Berge

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1. Visie van Partners voor Jeugd	4
1.1 Het toekomstscenario is slechts een deeloplossing	4
1.2 Jeugdbescherming is een specialisme	5
1.3 Een beperking vraagt om extra deskundigheid.....	6
1.4 Multidisciplinaire, intersectorale samenwerking is voorwaardelijk	7
1.5 Jeugdreclassering is een aparte tak van sport	8
2. Aanbevelingen	10
2.1. Versterk signalering en preventieve hulp door het voorveld	10
2.2. Zet extra in op deskundig onderzoek	10
2.3. Organiseer de benodigde specialistische bescherming en hulp in sectoroverstijgende netwerkorganisaties	11
2.4. Zorg voor een heldere structuur, taakverdeling en op- en afschaling tussen lokale teams en regionale veiligheidsteams.....	12
2.5. Zorg voor uniforme kwaliteit en rechtsgelijkheid	12
2.6. Bundel de jeugdreclasseringstaken in een landelijke JR-organisatie.....	13

Voorwoord

In opdracht van de VNG en de ministeries van J&V en VWS is in april 2021 een toekomstscenario kind- en gezinsbescherming aan de Tweede Kamer aangeboden. Dit scenario beschrijft hoe de jeugdbescherming effectiever en slimmer georganiseerd kan worden, zodat kinderen en gezinnen beter geholpen worden. Belangrijke uitgangspunten zijn gezinsgericht, eenvoudig, rechtsbeschermend en transparant, lerend.

Als Raad van Bestuur vinden wij het essentieel om vanuit Partners voor Jeugd bij te dragen aan de noodzakelijke vernieuwing in de kind- en gezinsbescherming. Met deze notitie brengen wij een visie met concrete aanbevelingen in voor het debat over het toekomstscenario, om tot een definitief ontwerp te komen dat daadwerkelijk gaat bijdragen aan betere jeugdbescherming.

Onze ambitie is dat kinderen en gezinnen in de reguliere jeugdbescherming en jeugdreclassering, alsook kinderen en ouders waarbij sprake is van een beperking, snel effectieve hulp krijgen, die past bij wat zij nodig hebben. Wij vinden het scenario een stap in de goede richting, maar het biedt onvoldoende waarborgen dat de jeugdbescherming daadwerkelijk beter en effectiever wordt. Er is meer nodig om duurzaam het verschil te maken. In deze notitie zetten wij onze visie daarop uiteen.

Vanuit ons perspectief van een landelijke organisatie voor specialistische jeugdbescherming, jeugdreclassering en jeugdhulp, en een regionale brede jeugdbeschermingsorganisatie, stellen wij vervolgens een aantal toevoegingen aan het scenario voor die wij vanuit de inhoud van ons werk noodzakelijk achten om échte verbeteringen te kunnen realiseren.

Pim van Uchelen en Mariëll Visbeen,
Raad van Bestuur Partners voor Jeugd

1. Visie van Partners voor Jeugd

1.1 Het toekomstscenario is slechts een deeloplossing

Kinderen en jongeren die in hun ontwikkeling bedreigd worden door toedoen of nalaten van hun (biologische) ouders of hun omgeving hebben zo snel mogelijk passende hulp nodig om te zorgen dat het veilig wordt, veilig blijft en dat het met iedereen weer goed gaat (directe veiligheid, structurele veiligheid, herstel & participatie). Kinderen¹ hebben er recht op om veilig en kansrijk op te groeien.

Echter, keer op keer wijzen onderzoeken² uit dat het ons als samenleving onvoldoende lukt om tijdig, effectief en efficiënt een stabiele en veilige opvoedingsomgeving te realiseren voor deze kinderen en hen goede hulp te bieden om de schadelijke gevolgen van de ontwikkelingsbedreiging te herstellen of draaglijk te maken, en intergenerationele overdracht te voorkomen.

Wij delen de brede erkenning dat kinderen en ouders in het huidige stelsel niet goed geholpen (kunnen) worden. Als landelijke koepelorganisatie voor jeugdbescherming, jeugdreclassering en jeugdhulp onderschrijven wij de uitgangspunten van het toekomstscenario en het belang van het beter organiseren van de bescherming en hulp voor kwetsbare gezinnen:

- **De keten kan en moet korter:** het is niet uit te leggen aan kinderen en ouders dat ze maandenlang op hulp moeten wachten omdat verschillende organisaties eerst moeten onderzoeken wat er aan de hand is. Een serieel proces leidt tot vertraging met negatieve gevolgen, zoals dubbel werk en stapeling van wachtlijsten. Door de onderzoekstaken en -expertise van Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en GI te bundelen, wordt de keten korter en kan de kwaliteit van het onderzoek verbeteren. Dat is zeer nodig, met voldoende 'checks and balances' voor het van overheidswege ingrijpen in gezinnen.
- **Nauwe samenwerking tussen lokale teams en veiligheidsteams** vinden we vanzelfsprekend voor het voorkomen van gedwongen hulp en het zorgen dat het veilig wordt en veilig blijft. Maar jeugdbescherming en jeugdreclassering vragen om specialistische expertise die we moeten borgen om te zorgen dat gezinnen niet alleen sneller, maar vooral ook effectiever geholpen worden.

Het voorgestelde scenario kan ertoe bijdragen dat onveiligheid eerder wordt gezien en gezinnen *sneller* hulp krijgen, maar biedt geen enkele garantie dat de hulp *passend en effectief* is. Met name daarom is het scenario slechts een deeloplossing. Het ontbreekt aan een visie op een

¹ Met 'kinderen' bedoelen we alle kinderen en jongeren van 0 tot 23 jaar.

² Bijv. Verwey-Jonker Instituut (2020): Kwestie van lange adem. Kan huiselijk geweld en kindermishandeling echt stoppen?

hulpaanbod dat voldoende diversiteit, kwaliteit en kwantiteit biedt en tijdig beschikbaar is. Dat is ook in het huidige jeugdzorgstelsel al een ernstige beperking. Daarmee is het nieuwe scenario in ieder geval deels onvoldoende in het belang van kinderen, jongeren en ouders.

1.2 Jeugdbescherming is een specialisme

Jeugdbescherming is er voor gezinnen met complexe en weerbarstige problematiek, die zij niet (meer) zelf of met hun netwerk kunnen oplossen. Het gaat om kinderen die worden mishandeld, verwaarloosd of misbruikt. En om jongeren die strafbare feiten plegen, overlast geven, spijbelen en niet meedoen in de samenleving. Dit soort problemen komen zelden alleen. Vrijwel altijd gaan ze samen met armoede, psychiatrische stoornissen, verslaving, werkloosheid, echtscheiding, huiselijk geweld. En niet zelden gaan de problemen over van generatie op generatie.

Jeugdbescherming en jeugdreclassering is hulp in een gedwongen kader. Ouders en jongeren krijgen hulp opgelegd omdat het hen niet lukt om met vrijwillige hulp voldoende veiligheid en ontwikkelkansen te realiseren. Onze cliënten vinden het soms moeilijk hun problemen te erkennen of te onderkennen, ze zijn of voelen zich onmachtig in het realiseren van verandering en hebben daarbij soms langdurig ondersteuning nodig.

Wat hebben deze gezinnen nodig?

Om te zorgen dat kinderen veilig zijn en blijven, en zich kansrijk kunnen ontwikkelen, is een systeemgerichte aanpak nodig: de hulp richt zich op alle factoren die de onveiligheid veroorzaken, in stand houden of het gevolg daarvan zijn. Met voldoende waarborgen voor rechtspositie en rechtsbescherming. Het gaat immers om gedwongen hulp.

Dat vraagt om een bundeling van specialistische kennis en kunde op het terrein van jeugdzorg, volwassenzorg (GGZ, verslavingszorg), recht, WMO, gezondheidszorg. Een team van deskundigen, sector-overstijgend, die een gezamenlijke analyse en plan van aanpak maken en dat gecoördineerd en gefaseerd uitvoeren. Die gezinsleden en hun netwerk hierbij betrekken en in staat zijn om de betrokkenen te motiveren tot verandering. Met één contactpersoon voor het gezin, die zij vertrouwen, die overzicht houdt op het geheel en die de interventies op elkaar afstemt.

Jeugdbeschermers zijn specialist in het motiveren van cliënten, het ondersteunen en versterken van gezin en netwerk en het coördineren van hulp bij complexe en weerbarstige problematiek binnen het wettelijk kader van een kindbeschermingsmaatregel. Ook als cliënten niet om deze hulp gevraagd hebben. Lokale teams zijn hiervoor onvoldoende toegerust.

Jeugdbeschermers kunnen de spil zijn in het gezin, zolang gedwongen hulp nodig is. Dan moeten zij wel de mogelijkheid krijgen om een multidisciplinair en intersectoraal team in te zetten,

breder dan nu. De MDA++ aanpak biedt hiervoor goede uitgangspunten en werkzame elementen.

In het voorgestelde scenario wordt gesproken over een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het lokale team en het veiligheidsteam, waarbij het lokale team niet overdraagt maar specialistische expertise inzet. Indien er sprake is van onveiligheid in relatie tot complexe, weerbarstige problematiek, moet onzes inziens de specialist op het gebied van jeugdbescherming de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de kinderbeschermingsmaatregel en de inzet van (jeugd)hulp krijgen en deze verantwoordelijkheid dus niet delen met het lokale team. Het moet helder zijn wie waarvoor wordt ingezet en er schuilt een risico in het veralgemeniseren van taken: de zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in écht onveilige omstandigheden is te complex om die over te laten aan een professional die “van alles een beetje weet”.

1.3 Een beperking vraagt om extra deskundigheid

Een beperking bij kind, jongere en/of ouder(s) is een risico voor veilig en kansrijk opgroeien. Zo leren en communiceren mensen met een verstandelijke beperking moeilijker, zij hebben vaker moeite met het onderhouden van een steunend sociaal netwerk en vaker bijkomende problematiek zoals psychische stoornissen, verslaving en armoede. Deze multi-problematiek kan aanleiding zijn tot een inadequate opvoeding, verwaarlozing, mishandeling en/of seksueel misbruik, en kan – mede door intergenerationele overdracht van problematiek – ernstige problemen veroorzaken in de psychosociale ontwikkeling en het verdere leven van de kinderen.

Een beperking bij de ouders kan invloed op hun opvoedvaardigheden hebben. Vaak hebben deze ouders moeite om hun gedrag en opvoedingsstijl aan te passen aan de behoeften van hun kind. Zij hebben meer moeite om zich te handhaven in de wereld om hen heen, leren moeilijker en kunnen het geleerde ook moeilijker in een nieuwe situatie toepassen.

Kinderen met een beperking doen een zwaarder en vaak ook langduriger appèl op hun opvoeders. Het opvoeden gaat minder vanzelf, is vaak moeilijker en is een langduriger proces. De opvoeding van kinderen met een beperking vraagt daarnaast ook om andere vaardigheden van de opvoeders. Met andere woorden: het is niet alleen meer van hetzelfde, maar ook complexer. Voor ouders die zelf een beperking hebben, is dit helemaal een uitdaging.

Kinderen, jongeren en ouders met een beperking zijn mede hierdoor oververtegenwoordigd in de jeugdbescherming en jeugdreclassering, met in de zware en ondermijnende criminaliteit een groeiende tendens.

Het herkennen van met name een licht verstandelijke beperking bij kind of ouder en erkennen van hun specifieke behoeften is een voorwaarde om deze cliënten tijdig passende hulp te kunnen bieden. Lokale teams zijn daarvoor onvoldoende toegerust: een beperking wordt vaak

niet tijdig gezien en de geboden hulp past mede daardoor vaak niet bij wat kind en ouders nodig hebben. Zonder juiste ondersteuning dreigt onbegrip en overvraging van deze ouders en kinderen. Dat kan leiden tot negatieve ervaringen, waardoor ouders en kinderen vertrouwen in de hulpverlening verliezen.

Een beperking is een continue factor, die invloed heeft op de kwaliteit van leven en op alle leefgebieden. Een beperking gaat nooit over. Sommige ouders en kinderen hebben vanwege hun chronische beperking langdurig of zelfs permanent een vorm van ondersteuning nodig. Ook als ze daar zelf niet om vragen.

Het goed begeleiden van mensen met een beperking is een specialisme. Het vraagt compassie met de doelgroep; kennis en vaardigheden om aan te sluiten bij het niveau en de leerstrategieën van de cliënt; geduld, tijd en vasthoudendheid om vertrouwen en beweging te creëren. Niet voor niets is dit bij een specialistische, landelijke GI belegd. Het vraagt ook om andere interventies en de inzet van specialistische hulp. Door een specialistische aanpak, inclusief aangepaste communicatie, voelen ouders en kinderen zich begrepen en erkend, waarmee effectief, constructief en gezamenlijk aan de toekomst van kinderen en jongeren kan worden gewerkt.

Om deze specialistische deskundigheid op te bouwen en te behouden, hebben professionals – naast ervaring in de casuïstiek – op organisatieniveau continue kennisontwikkeling en kennisdeling nodig. Gezien de complexiteit vraagt het specialisme om een stevige kennisinfrastructuur alsook coördinatie op de inzet ervan op landelijk niveau.

De wens om tot een eenvoudiger jeugdbescherming te komen mag er niet toe leiden dat we te generalistisch gaan werken. Specifieke problematiek vraagt om een specialistische aanpak. In het toekomstscenario is onvoldoende aandacht voor behoud van specialismen, wat tot ineffectieve jeugdzorg zal leiden, met ernstige gevolgen voor kinderen, jongeren en gezinnen.

1.4 Multidisciplinaire, intersectorale samenwerking is voorwaardelijk

Het realiseren van effectieve hulp voor gezinnen met complexe en weerbarstige problematiek blijkt een complexe en weerbarstige opgave. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in een gezamenlijke aanpak van (dreigende) onveiligheid door gezin, sociaal netwerk, professionals in het voorveld en specialisten. Denk aan 1Gezin1Plan, samenwerking van lokale teams en specialistische jeugdzorg, samenwerking jeugdzorg en GGZ, MDA++, en vele andere initiatieven. We hebben daarvan geleerd dat elementen van een effectieve samenwerking zijn:

- Een gedegen, systeemgerichte analyse van probleem en oplossingsrichting en een aanpak op maat: de hulp past bij wat het gezin nodig heeft om te zorgen dat het veilig wordt, dat het veilig blijft en dat het met iedereen weer goed gaat;
- Een samenhangend plan van aanpak, waarin deskundige professionals uit verschillende disciplines en sectoren de hulp onderling goed afstemmen;

- Kwalitatief goede hulp, die waar nodig direct beschikbaar is;
- Borging van duurzame veiligheid en ontwikkeling van kansen door langdurige stut en steun voor extra kwetsbare gezinnen.

Dit vraagt, naast ontschotting tussen Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en GI, om versterking van de zeer diverse deskundigheid van professionals, hun onderlinge samenwerking en de samenwerking met gezin en sociaal netwerk. Het onderbrengen van alle capaciteit in één organisatie met één type professional werkt ontegenzeggelijk in de hand dat specialismen verdwijnen en dat de zorgkwaliteit met rasse schreden afneemt. Dat is niet in het belang van kinderen en gezinnen. Dit pleit dan ook voor een netwerkorganisatie.

Daarnaast vraagt het ingrijpen in gezinnen om rechtsbescherming en waarborgen voor rechtsgelijkheid. Dat betekent dat jeugdzorgprofessionals werken met eenzelfde methodiek, of tenminste dezelfde werkzame elementen, op basis van state-of-the-art kennis. Naast kennisuitwisseling is daarvoor ook gezamenlijke ontwikkeling en onderzoek nodig.

1.5 Jeugdreclassering is een aparte tak van sport

De begeleiding van jongeren die “het verkeerde pad op zijn gegaan” verschilt op essentiële punten van de zorg aan gezinnen waar kinderen niet veilig zijn. Jeugdreclassering is een aparte tak van sport naast de jeugdbescherming.

Jongeren in de jeugdreclassering worden ook in hun ontwikkeling bedreigd, maar de ontwikkelingsbedreiging wordt door andere factoren veroorzaakt en in stand gehouden. De leefomgeving, de straatcultuur en andere criminogene factoren spelen een grotere rol, de ouders en het gezin van herkomst een kleinere. Een systeemgerichte aanpak is ook hier nodig, maar het systeem bestaat (deels) uit andere spelers, waarbij we spreken van netwerkgerichte begeleiding. De verbinding met de veiligheidsketen (veiligheidshuizen, strafrechtketen) is essentieel om jeugdreclassering succesvol te kunnen houden.

De jeugdreclassering richt zich vanuit een pedagogische visie op het voorkomen van recidive en doorontwikkeling in het criminele circuit, én op het bieden van de juiste kansen om aan een zingevende toekomst te werken. Jeugdige delinquenten hebben begeleiding nodig van professionals die pedagogisch onderlegd zijn, kennis hebben van criminogene factoren, (ontwikkelingen in) het criminele circuit en desistance³, en over de juiste vaardigheden beschikken om jongeren te motiveren en te helpen een toekomst zonder criminaliteit te realiseren.

³ Desistance is het proces van stoppen met criminele activiteit.

Om effectief te zijn moet de jeugdreclassering regionaal goed gepositioneerd zijn in de justitiële veiligheidsketen (inclusief preventie en HALT) en het sociale netwerk dat ondersteunend is voor het afzien van criminaliteit. Dat zijn vaak andere partners dan in de jeugdbeschermingsketen.

Overigens blijft de verbinding tussen jeugdbescherming en jeugdreclassering essentieel. De criminele loopbaan van een minderjarige vindt vaak zijn oorzaak in problemen binnen het gezin en jeugdzorg is regelmatig al betrokken bij deze jongeren. Bij een deel van de JR-jongeren is zelfs sprake van een dubbele maatregel: Onder-toezicht-stelling (OTS) en JR. Ook in het JR-traject is het dus van belang dat het gezin van herkomst betrokken blijft, waarbij tevens aandacht moet zijn voor de mogelijkheid dat crimineel gedrag in het gezin overgedragen wordt van ouder op kind en/of van kind op jongere kinderen.

2. Aanbevelingen

Wij vinden dat het toekomstscenario op zes punten aangescherpt moet worden om daadwerkelijk bij te dragen aan een betere en meer effectieve jeugdbescherming en jeugdreclassering. Naast verkorten van de keten moet er steviger ingezet worden op professionalisering en multidisciplinaire, intersectorale samenwerking, in het bijzonder voor gezinnen en jeugdigen met complexe, weerbarstige opvoed- en ontwikkelingsproblematiek. Daarbij pleiten we voor organisatievormen die het behoud van specialistische expertise en uniforme kwaliteit waarborgen.

Onze aanbevelingen luiden:

1. Versterk signalering en preventieve hulp door het voorveld
2. Zet extra in op deskundig onderzoek
3. Organiseer de benodigde specialistische bescherming en hulp in sectoroverstijgende netwerkorganisaties
4. Zorg voor een heldere structuur, taakverdeling en op- en afschaling tussen lokale teams en regionale veiligheidsteams
5. Zorg voor uniforme kwaliteit en rechtsgelijkheid
6. Bundel de jeugdreclasseringstaken in een landelijke JR-organisatie

2.1. Versterk signalering en preventieve hulp door het voorveld

Het toekomstscenario suggereert dat het lokale team zoveel mogelijk 'in the lead' blijft, ook bij ernstige en complexe problematiek. Onze ervaring is dat lokale teams daarvoor onvoldoende toegerust zijn. Lokale teams zijn in de positie om onveilige opvoedsituaties tijdig te herkennen en preventief hulp te bieden: laagdrempelig, dichtbij huis en gezinsgericht. Maar ze hebben ondersteuning nodig bij het goed zicht krijgen op complexe (veiligheids)problematiek, en het herkennen van met name een licht verstandelijke beperking, zodat een 'verkeerde diagnose' niet een eigen leven gaat leiden en er tijdig opgeschaald wordt naar specialistische zorg. Dat betekent inzet van specialistische expertise 'aan de poort', door stevige en niet vrijblijvende samenwerking met expertise vanuit het beoogde regionale veiligheidsteam.

Begeleiding van gezinnen met complexe en weerbarstige problematiek is een specialisme waarvoor het lokale team onvoldoende toegerust is. Teveel verwachten van het lokale team doet geen recht aan de mogelijkheden én beperkingen die zij hebben en brengt risico's met zich mee voor gezinnen, namelijk dat die niet of te laat de hulp krijgen die ze nodig hebben. Beleg deze begeleiding daarom bij de veiligheidsorganisatie.

2.2. Zet extra in op deskundig onderzoek

We zijn voorstander van het bundelen van de onderzoekstaken van Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en GI, maar niet zonder extra waarborgen voor voldoende deskundigheid.

Om te zorgen dat kinderen en gezinnen snel én goed hulp krijgen, is een multidisciplinaire, systeemgerichte analyse nodig van de opvoedingsproblematiek en alle factoren die daaronder liggen of het gevolg ervan zijn. Naast inzet van HBO-opgeleide jeugdzorgprofessionals is gedragswetenschappelijke expertise nodig en, waar een kinderbeschermingsmaatregel overwogen wordt, ook juridische expertise om de rechten van kinderen en ouders te waarborgen. Daarnaast moeten veiligheidsprofessionals voldoende toegerust zijn om het onderzoek zorgvuldig en feitelijk uit te voeren.

Bundelen en verstevigen van de kennis en deskundigheid van werkers van Veilig Thuis, Raad voor de Kinderbescherming en GI is nodig om te zorgen dat de benodigde expertise in gezamenlijkheid voldoende aanwezig is. Daarbij is extra aandacht vereist voor het versterken van het herkennen en wegen van verstandelijke beperkingen en GGZ-problematiek bij kinderen, jongeren en ouders.

2.3. Organiseer de benodigde specialistische bescherming en hulp in sectoroverstijgende netwerkorganisaties

Wanneer lichte hulp en steun niet voldoende zijn en er toch hulp in het gedwongen kader nodig is, organiseer deze dan in sectoroverstijgende netwerkorganisaties. Bij complexe en weerbarstige problematiek is een hoge mate van differentiatie (inzet van verschillende disciplines) én een hoge mate van integratie (afstemming en samenwerking) nodig om resultaat te boeken.

In een netwerkorganisatie werken professionals van verschillende organisaties (inclusief lokaal team) samen aan een gemeenschappelijk doel: kinderen en jongeren zo veilig, gezond en kansrijk mogelijk laten opgroeien. Een netwerkorganisatie biedt meer garanties voor behoud van expertise dan wanneer deskundigen opgaan in één organisatie. Dan dreigen zij hun specialisme te verliezen. Onderbrenging in één organisatie heeft namelijk een onvermijdelijk effect: het leidt tot uniformering en veralgemenisering of zelfs tunnelvisie, ten nadele van echte expertise en van zicht op problematiek vanuit verschillende perspectieven.

Diversiteit in specialisme gaat overigens niet alleen over opleiding en inzet vanuit de opdracht van een specifieke organisatie. Het gaat ook om het opdoen van ervaring binnen dat specialisme. De breed-georiënteerde, 'alles-kunnende' medewerker van een regionaal veiligheidsteam zoals nu beoogd, zal nooit voldoende vlieguren maken binnen een bepaald expertisegebied om échte specialistische expertise te ontwikkelen. Dan kunnen specialismen op papier wellicht nog voortbestaan, maar zullen zij bij gebrek aan ervaring in inhoudelijke zin verdwijnen, met ernstige gevolgen voor de kwaliteit van zorg.

Het is voorts essentieel om in ieder geval de specialistische jeugdhulp op landelijk niveau en niet langer op gemeentelijk niveau te beleggen, vanwege de zeer diverse en daarmee complexe behoeften, die voor veel gemeenten onmogelijk te overzien zijn, laat staan te beheren. In de toekomst moet er voldoende specifieke jeugdhulp beschikbaar zijn om kinderen en gezinnen adequaat te kunnen helpen. In het huidige stelsel komt het te vaak voor dat suboptimale hulp

geboden moet worden, omdat de specifiek noodzakelijke hulp niet in het aanbod van een bepaalde regio of gemeente voorkomt. Minder effectieve hulp leidt niet alleen tot minder resultaat, maar kan er ook voor zorgen dat de hulp langere tijd geboden moet worden dan in het geval van de best passende hulp.

2.4. Zorg voor een heldere structuur, taakverdeling en op- en afschaling tussen lokale teams en regionale veiligheidsteams

De lokale teams worden ingezet op preventieve en lichte hulp aan de voorkant en het borgen van duurzame veiligheid na afloop van een interventie vanuit het veiligheidsteam. De inzet van de lokale teams vereist daarbij aan de voorkant voldoende inzet van specialisten (GGZ, jeugdbescherming, kinderen en/of ouders met een beperking) om te zorgen dat complexe problematiek tijdig onderkend wordt. Daartoe moet ook specialistische kennis vanuit de veiligheidsteams betrokken zijn bij het werk van de lokale teams aan de voorkant. Waar nodig kan dan direct worden opgeschaald. Het is essentieel om bij iedere nieuwe casus een deskundige analyse van problematiek, oorzakelijke – en in standhoudende factoren en oplossingsrichtingen uit te voeren.

Wanneer uit die analyse volgt dat de problematiek complex is en met name de veiligheid van een kind bedreigd wordt, blijft het lokale team niet in de lead, maar draagt het de casus over aan het veiligheidsteam. Het lokale team blijft wel betrokken, maar het is essentieel om een duidelijke knip in het proces te maken. Dit voorkomt dat er een grijs gebied ontstaat, waarin onduidelijk is hoe ernstig de situatie is en waarbij de sturing op de casus blijft liggen bij onvoldoende deskundige professionals. In het belang van kinderen en gezinnen moeten de juiste dingen snel en in één keer goed gedaan worden.

Het regionale veiligheidsteam is samengesteld uit experts die nu werkzaam zijn bij Veilig Thuis, de Raad voor de Kinderbescherming en de jeugdbescherming, met professionals die in een netwerkconstructie worden toegevoegd aan het team vanuit de specialistische organisaties. Ook specialisten vanuit de jeugdreclassering, GGZ, verslavingszorg, gezondheidszorg en bureau HALT moeten betrokken kunnen worden. De inrichting als netwerkorganisatie borgt dat de noodzakelijke specialismen behouden blijven.

Dit team neemt de complexe casussen over en zorgt dat de situatie in het gezin veilig en kansrijk wordt en vervolgens ook blijft, middels deskundige regievoering op de hulp. Na voldoende bestending van die situatie schaal het veiligheidsteam de casus weer af naar het lokale team, dat gedurende de inzet van het veiligheidsteam steeds betrokken is gebleven.

2.5. Zorg voor uniforme kwaliteit en rechtsgelijkheid

Kinderen, jongeren en ouders moeten kunnen rekenen op kwaliteit en rechtsgelijkheid. Hun veiligheid en ontwikkeling zijn mede afhankelijk van professionals. Zij mogen van deze professionals verwachten dat zij deskundig zijn in hun vak, op de hoogte zijn van de meest

recente kennis en methodieken, dat zij blijven leren en verbeteren en dat zij daarbij ondersteund worden door hun organisatie.

Het toekomstscenario spreekt van een of meer landelijke expertise-platforms waar professionals kennis uitwisselen en van elkaar leren, met ondersteuning van een compact ondersteuningsbureau. Wat ons betreft is dat niet voldoende om de benodigde kwaliteit en rechtsgelijkheid uniform te waarborgen. Op landelijk niveau zou ook gewerkt moeten worden aan ontwikkeling van en onderzoek naar effectieve werkwijzen en tools, het uniform toerusten van professionals door gezamenlijke opleiding en bijscholing, en het systematisch monitoren en verbeteren van de kwaliteit van de uitvoering.

Ook het ontsluiten van en aansluiten bij hoogwaardig ontwikkelde wetenschappelijke en praktijkkennis vanuit bestaande uitvoeringsorganisaties en expertisecentra vraagt nadere uitwerking, zodat deze kennis beschikbaar blijft voor professionals en gezinnen.

2.6. Bundel de jeugdreclasseringstaken in een landelijke JR-organisatie

Wij pleiten voor één landelijke JR-organisatie met regionaal georganiseerde teams, bij voorkeur in de vorm van een netwerkorganisatie, om regionale eigenheid en landelijke expertises kwalitatief geborgd te houden, analoog aan de 3RO voor volwassenen-reclassering. De jeugdreclassering dient regionaal goed gepositioneerd zijn in de justitiële veiligheidsketen en het sociale netwerk dat ondersteunend is voor het afzien van criminaliteit.

Binnen deze jeugdreclasseringsorganisatie dient voldoende specifieke expertise aanwezig te zijn over de begeleiding van jongeren met een licht verstandelijke beperking, gelet op de toename van jongeren met deze beperking in de zwaardere segmenten van de criminaliteit.

Een landelijke organisatie waarborgt dat jongeren een landelijk uniforme aanpak krijgen, vanuit een pedagogische visie en op basis van kennis over wat werkt. Deze organisatie ondersteunt daarmee kwaliteit, rechtsgelijkheid en gezamenlijke kennisontwikkeling.